

Nota van toelichting bij toevoeging van de activiteit “slachten van dieren en” aan het Activiteitenbesluit per 1-1-2010.

Artikel 4.111

Artikel 4.111 is van toepassing op:

- het kleinschalig slachten,
- het bewerken van karkassen,
- het uitsnijden van vlees uit karkassen of karkasdelen, en
- het uitsnijden van vis.

Bij slagers, vishandelaren en poeliers kunnen alle procesonderdelen op ambachtelijke schaal voorkomen, dus slachten, karkassen bewerken en uitsnijden. Bij grotere bedrijven vindt het slachten en het uitsnijden vaak gescheiden plaats.

Wat betreft het slachten is dit besluit alleen van toepassing op ambachtelijk slachten. Via categorie s van bijlage 1 is het maximum gesteld op 20 grootvee-eenheden in de week. Voor het uitsnijden is er geen bovengrens in bijlage 1; wel zijn er uitsnijderijen die onder de IPPC-richtlijn vallen; dit is het geval bij een productiecapaciteit van meer dan 75 ton per dag.

Een andere belangrijke grens is het garen of verwerken van vlees. Voor grootschalige bereiding blijft de vergunningplicht gelden. De grens hiervoor is het gebruik van een of meer apparaten met een individueel vermogen groter dan 130 kW.

Grootkeukenapparatuur zit over het algemeen ruim onder deze grens. Het bereiden van vlees met dergelijke apparatuur valt onder paragraaf 4.8.3.

Hygiëne en milieu

Voor het slachten, bewerken en uitsnijden gelden de strenge hygiëneregels van het Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen, die de milieubelasting ook verminderen. Zo schrijft de hygiënecode, bedoeld in dat warenwetbesluit voor dat de vloer waterdicht en reinigbaar moet zijn, en worden door de Europese verordening inzake dierlijke bijproducten (nr. 1774/2002) eisen gesteld aan de opslag en afvoer van destructiemateriaal. De belangrijkste eisen voor het destructiemateriaal zijn:

- Het materiaal moet worden opgeslagen en getransporteerd in afgesloten, lekvrije bakken.
- Categorie 1 en 2 materiaal moet worden bewaard bij een omgevingstemperatuur van ten hoogste 10°C of een inwendige temperatuur van ten hoogste 15°C.
- Categorie 3 materiaal moet worden bewaard bij een omgevingstemperatuur van ten hoogste 10°C, tenzij het materiaal binnen 12 uur na het ontstaan wordt opgehaald om te worden verwerkt of verwijderd.
- Bij uitsnijderijen waar de wervelkolom van runderen die ouder zijn dan twee jaar wordt uitgesneden moet het afvalwater voor behandeling in de vetafscheider worden gezeefd, zodat vaste deeltjes van 6 mm of meer in het afvalwater worden tegenhouden. Het zeefmateriaal wordt behandeld als categorie 1 of 2 materiaal.

De meeste uitsnijresten zijn categorie 3-materiaal. Belangrijke soorten zijn bijvoorbeeld botten en vleesresten. Voorbeelden van categorie 1 en 2-materiaal dat bij

ambachtelijk slachten en uitsnijden vrij kan komen zijn mest, ongeboren mest, ruggenmerg van volwassen runderen en het hierboven genoemde zeefmateriaal. Verder is een belangrijke hygiëne-eis dat ruimtes waar geslacht of uitgesneden wordt dagelijks worden gereinigd en ontsmet. Ook moet er een speciale spoelbak zijn waar het uitsnijgereedschap gereinigd wordt met water van tenminste 80°C.

Aanvullende eisen die vanuit de hygiëneregels aan het slachten gesteld worden zijn bijvoorbeeld:

- het zoveel mogelijk schoon opvangen van bloed.
- het opslaan van bloed bij een inwendige temperatuur van ten hoogste 15°C.
- het zoveel mogelijk voorkomen dat bloed in het schoonmaakwater terechtkomt.

Voor het slachten en het uitsnijden zijn op grond van dit wijzigingsbesluit nauwelijks voorschriften gesteld ter voorkoming van geurhinder. De reden hiervoor is dat bij een ambachtelijke slachterij of een uitsnijderij die volgens de hygiëneregels werkt geen geurhinder zou mogen ontstaan. Als er toch (gegronde) geurklachten over een dergelijk bedrijf ontstaan, dan is het aannemelijk dat het bedrijf de hygiëneregels overtreedt, bijvoorbeeld omdat vlees- of visresten te lang ongekoeld aanwezig zijn. De gemeente kan in acute situaties optreden op grond van de zorgplicht. Voor een meer structurele aanpak kan de gemeente contact opnemen met het bevoegd gezag voor de hygiëneregelgeving, de Voedsel- en Warenautoriteit, om afspraken te maken over een gezamenlijke controle of aanpak.

Afvalwater van ambachtelijk slachten en uitsnijden

Afvalwater ontstaat bij de reiniging van de werkruimtes en het gereedschap dat wordt gebruikt voor het ambachtelijk slachten en uitsnijden. Die reiniging is verplicht op grond van de hygiëneregelgeving (zie hierboven). Het afvalwater van de reiniging bevat vet en vlees- of visresten. Voor lozing op het vuilwaterriool moet het afvalwater door een vetafscheider worden geleid. Bij de plaatsing van de afscheider is speciale aandacht voor de gekozen grootte op zijn plaats. Bij vleesverwerking is eigenlijk een grotere afscheider nodig dan bij hetzelfde debiet van andere processen, en ook waar de «oude» vetafscheider-NEN 7087 op uit kwam. Voor dit soort afvalwater bevat NEN-EN 1825-2 speciale methodes om te bepalen hoe groot de afscheider moet zijn. Om bij latere wijzigingen in de bedrijfsvoering te kunnen beoordelen of de afscheider nog steeds voldoet, is het nodig dat de leverancier van de afscheider de gemaakte berekening of beoordeling op schrift stelt, en dat deze binnen de inrichting bewaard wordt (vierde lid).

Vanwege de grote hoeveelheid vaste bestanddelen in het afvalwater is het voor de goede werking van de afscheider noodzakelijk dat het water eerst gezeefd wordt. In bepaalde gevallen is deze zeef verplicht op grond van de hygiëneregelgeving. De zeef is niet in de voorschriften opgenomen, omdat bij dit proces zonder de zeef de afscheider al snel verstopt zal raken. In de praktijk zullen alle bedrijven in de een of andere vorm eerst een zeef hebben.

Er zijn technieken beschikbaar waarmee het afvalwater nog verder gereinigd wordt. In principe is het ook mogelijk het geëmulgeerde vet beter af te scheiden in een flocculatie-afscheider. In wezen houdt flocculatie in dat in een bak een kleine hoeveelheid perslucht door het afvalwater geleid wordt, waardoor lichte deeltjes (m.n.

vet) boven komen drijven. De drijfslag wordt vervolgens verwijderd. Door toevoeging van flocculanten zoals ijzerchloride ontstaat een grotere drijfslag.

Flocculatie is niet in de voorschriften van deze paragraaf verwerkt, omdat van deze techniek verschillende uitvoeringen voorkomen, en er geen norm of standaard is, zoals voor vetafscheiders. De meest voorkomende vormen van flocculatie zijn overigens (meer dan) gelijkwaardig aan een vetafscheider. Via het overgangsrecht (artikel 6.37) is geregeld dat bestaande bedrijven die flocculatie toepassen geen vetafscheider hoeven te plaatsen. Voor nieuwe situaties kan het bevoegd gezag afhankelijk van de precieze uitvoering bepalen of flocculatie op grond van artikel 1.8 als gelijkwaardige voorziening toegestaan kan worden.

Het is ook mogelijk een verdergaande zuivering te bereiken door de organische bestanddelen in het afvalwater af te breken in een biologische waterzuivering. Onder biologische zuivering vallen technieken voor de behandeling van afvalwater met micro-organismen, bedoeld om de organische bestanddelen in het afvalwater af te breken. Deze technieken worden bij ambachtelijk slachten en uitsnijden nauwelijks toegepast. Als ze worden toegepast is dit om te besparen op de heffing op de lozing. Als die heffing (mede) gebaseerd is op het Biochemisch Zuurstof Verbruik (BZV) van het afvalwater, kan een dergelijke extra zuivering rendabel zijn.

Voorafgaand aan lozing op het vuilwaterriool is een extra verwijdering van organische bestanddelen niet wenselijk. Wat overblijft na biologische zuivering is in principe schoon water met een beetje zout. Uitgangspunt voor lozingen op het vuilwaterriool is dat het riool bedoeld is voor afvalwater dat op huishoudelijk afvalwater lijkt, en niet voor «dun» water. Dat het verder verwijderen van organische bestanddelen dan nodig is om verstopping te voorkomen, is niet wenselijk. Als invulling van artikel 10.29a van de Wet milieubeheer wordt in nieuwe gevallen biologische zuivering voorafgaand aan lozing op het vuilwaterriool niet toegestaan.

Bedrijven kunnen – in lijn met het amendement Van Heugten c.s. (Kamerstukken II 2006/07, [30 578, nr. 8](#)) op artikel 10.29a – nog steeds biologische zuivering toepassen, mits dit doelmatig en kosteneffectief is. Als biologische zuivering wordt toegepast zou dit zo moeten worden uitgevoerd dat het afvalwater dat overblijft geschikt is voor lozing op een oppervlaktewaterlichaam. Daarvoor zal echter individueel ontheffing aangevraagd moeten worden op grond van artikel 2.2.

Opmerking: Deze laatste zin is niet juist. Deze procedure gold tot de komst van de Waterwet per 22-12-2009. Lozen van dit afvalwater in het oppervlaktewater kan nu uitsluitend met een reguliere watervergunning.

Het komt voor dat een bedrijf in overleg met het waterschap biologische zuivering toepast voor lozing op het vuilwaterriool, bijvoorbeeld vanwege onvoldoende capaciteit bij de zuivering. In die gevallen kan bij maatwerkvoorschrift het verbod op biologische zuivering buiten toepassing worden verklaard. Bij de vraag of deze «ontheffing» kan worden verleend, zal vooral het belang van de doelmatige werking van een voorziening voor het beheer van afvalwater (de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi)) moeten worden meegewogen. Op grond van het overgangsrecht hebben bedrijven die een vergunning hadden voor biologische zuivering deze ontheffing ook.

Toegepaste reinigings- en ontsmettingsmiddelen

De middelen die worden toegepast zijn meestal gecombineerde reinigings- en ontsmettingsmiddelen. De toegepaste middelen moeten zijn toegelaten op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Bij de toelating beoordeelt de Commissie toelating gewasbestrijdingsmiddelen en biociden (CTGB) het milieueffect van de middelen bij normaal gebruik. Normaal gebruik wil voor de sector zeggen dat het middel volgens de gebruikvoorschriften wordt gedoseerd en toegepast, en na gebruik wordt geloosd op het vuilwaterriool.

Voor de toegepaste middelen betekent het dat ervan mag worden uitgegaan dat het milieueffect bij lozing op het vuilwaterriool voldoende beoordeeld is, zodat er op grond van het Activiteitenbesluit geen aanvullende informatie gevraagd hoeft te worden en geen aanvullende eisen gesteld hoeven te worden op voorwaarde dat:

- De middelen zijn toegelaten op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, en
- De middelen worden toegepast conform het gebruikvoorschrift.

De toelating en het gebruikvoorschrift zijn in te zien op www.ctgb.nl.

Als bij handhaving problemen geconstateerd worden door onzorgvuldig gebruik van de middelen, wordt geadviseerd eerst te kijken naar het officiële gebruikvoorschrift; bij problemen kan naleving van het gebruikvoorschrift via de zorgplicht gevraagd worden.

Als een bedrijf overweegt een maatwerkvoorschrift aan te vragen voor lozing van deze middelen op of in de bodem of in een oppervlaktewaterlichaam, zal over het algemeen een aanvullende stoffenbeoordeling nodig zijn. Overigens ligt het niet voor de hand om deze stoffen op of in de bodem of in een oppervlaktewaterlichaam te lozen.

Tenslotte is nog een aandachtspunt dat er in het verleden middelen zijn toegelaten die EDTA (ethyleen diamine tetra azijnzuur) bevatten. EDTA is een stof die problemen geeft in een oppervlaktewaterlichaam, ook bij lozing op het vuilwaterriool. De nieuwste generatie toegelaten reinigingsmiddelen bevat geen EDTA meer. Gezien de schadelijkheid van de stof, en het feit dat er voldoende EDTA-vrije middelen verkrijgbaar zijn, is het wenselijk dat het gebruik van EDTA wordt beëindigd. Aan de bedrijven wordt geadviseerd de middelen die worden toegepast te screenen, en eventuele EDTA-houdende middelen niet meer aan te schaffen. Beëindiging van het gebruik van EDTA valt onder de algemene zorgplicht (artikel 2.1).

Artikel 6.37 (overgangsgeregeling)

Aanwezige afscheiders die voldoen aan NEN 7087 mogen blijven staan. Bij vervanging zal de nieuwe afscheider aan de nieuwe NEN-norm moeten voldoen. Bij de nieuwe afscheiders is aangegeven dat het onder voorwaarden is toegestaan de afscheider te legen en te reinigen met een lagere frequentie dan daar aangegeven. Aangezien NEN 7087 de frequentie van reinigen en legen niet specificceert, hoeft dat voor oude afscheiders niet aangegeven te worden.

Flocculatie is een afscheidingstechniek, waarbij vet uit afvalwater wordt afgescheiden met belucht water, al dan niet in combinatie met flocculanten. Bij goede uitvoering van deze techniek is hij gelijkwaardig aan een vetafscheider. Aangezien de techniek niet gestandaardiseerd is, is wel een beoordeling van de precieze uitvoering nodig.

Uitgangspunt is dat deze beoordeling heeft plaatsgevonden als een inrichting een vergunning had voor de flocculatie

Bron: Staatsblad 2009, nr. 479

Nota van toelichting bij toevoeging van de activiteit “slachten van dieren en” aan de Ministeriële regeling bij Activiteitenbesluit per 1-1-2010.

Artikel 4.108 en 4.108a

Het pekelen vindt normaal gesproken plaats in bakken. De strekking van het voorschrift is dat de zoutresten zoveel mogelijk met het afval afgevoerd worden en dat de hoeveelheid zout die geloosd wordt zo klein mogelijk gehouden wordt. Overigens kan de hoeveelheid zout die bij normale bedrijfsvoering geloosd wordt nog steeds aanzienlijk zijn. Als daar problemen door ontstaan, kan een beroep worden gedaan op de algemene zorgplichtbepaling (artikel 2.1 van het besluit).

Bron: Staatscourant 2009, nr. 17979